

Anne Vegter

Deuren open voor de klassenstrijd

Schoonheid is een mensenrecht. Bam. Dixit Maxim Februari. Iconische woorden tijdens *Zomergasten 2019*. Impact kun je aan Februari overlaten. De betekenis van het statement waaiert uit over meer levensgebieden dan alleen die van de schone kunsten. Het raakt evengoed aan onze sociale omgeving, onze openbare ruimten, onze vormgeving van leefwereld als ook aan de esthetiek van een debat of een gesprek. Tijdens het jaarlijkse Paradisodebat aan het begin van het culturele seizoen in de Rabozaal van het Internationaal Theater Amsterdam parafraseerde Ivo van Hove het statement van Februari als volgt: 'Kunst is een mensenrecht.' Als nieuwe voorzitter van de Akademie van Kunsten knoopte ik nog een expliciete voorwaarde aan uitvoering van dat recht: 'kunstliefde'. Ik sprayde het woord een keer of drie de atmosfeer van de zaal in. Adem in, adem uit. Kunstliefde als normaliteit in een tijd die lijdt aan kwetsbaar kunstliefdebeleid. Later verliet ik de zaal met bloemen. Eerder klapten makers voor mijn verklaring dat de Akademie van Kunsten er moet zijn voor en door kunstenaars, waar makers welkom zijn hun gedachten te delen of te verdelen. En waar nieuwe verbanden en verbonden kunnen worden gesmeed, waar het kunstliefdebeleid van politici binnenstebuiten wordt gekeerd. Zo nodig gefileerd. Maar voelden makers zich wel gehoord tijdens het Paradisodebat? Je komt er niet helemaal achter, *frankly*. Maar je wilt het wel graag weten als nieuwe voorzitter van de Akademie.

Klassenstrijd agenderen

Onderaan de trap op weg naar de foyer loop je het slimste geweten van Nederland tegen het lijf. Ben je niet scherp genoeg dan slijpt Bas Heijne je hersens altijd graag een beetje bij. Hij neemt

Anne Vegter tijdens het Paradisodebat, 25 augustus 2019, Rabozaal, Internationaal Theater Amsterdam. Fotografie: Lieke Bielderman

je in gedachten mee terug de Rabozaal in. Wat woedde er tussen de makers in de zaal en de podiumsprekers (onder wie Tweede Kamerleden Corinne Ellemeets en Lodewijk Asscher, laureaat Ivo van Hove en Heijne zelf)? Iets woedde ja, iets woedt elk jaar tijdens het Paradisodebat. Hij zegt je: het is de klassenstrijd. Klassenstrijd, *really*? Een klassenstrijd tussen de makers? Op de Akademie wordt die gedachte niet zomaar gevreten. En toegegeven, het woord smaakt oud en gortdroog en geeft lelijke plaque. Maar jij, als voorzitter, jij vindt die bite okay. Jij gelooft wel degelijk dat er posities zijn die bevochten worden

en reputaties die te gelde kunnen worden gemaakt. Niets is zo eenduidig als het lijkt. Als lid van de Akademie lijkt je kostje gekocht, maar onder die gelauwerde artiesten zitten ook 'gewone' zzp'ers die bijvoorbeeld de arbeidsongeschiktheidsverzekering niet zomaar uit de winst op onderneming kunnen betalen.

Als klassenstrijd een probleem is, moet je het probleem binnen de Akademie agenderen. En daarbij nodig je iedereen uit die last heeft van een strijd binnen de sector. Lid of geen lid, iedereen is welkom die daar iets over voelt en van vindt.

Krachtig platform

Je benoemt de strijd. Is het de angst overgeslagen te worden in de media? Is het een strijd om naamsbekendheid? Is het een strijd die niet langer gaat over kwaliteit van werk? Of juist wel? Is het de angst om te verdwijnen voor je goed

en wel bent aangekomen? Wat als je geen ticket hebt om deel te nemen aan het prijzencircus, wat als je structureel de benodigde nominaties misloopt tijdens jaarlijkse nominatierondes? Zijn het de succesvollen die het geld verdelen? De gelauwerden die je kent zijn nooit eenmaal gelauwerd. De nooit gelauwerden moeten maar zien te overleven.

Je besluit de Akademie maandelijks een avond open te gooien. Je noemt het Salon. Je wilt die klassenstrijd op tafel. Als Heijne die benoemt weet je dat er iets aan de knikker is. Je wilt de vraag onderzoeken en je vermoedt dat er debat van komt. Die haal je in huis op een Akademie die door niet-leden vaak gezien wordt als een onoverwinnelijk bastion van de succesvolsten. Maar de Akademie is eerst en vooral in het leven geroepen voor alle makers. Het wil een krachtig platform bieden van waaruit de sector in al z'n verdeeldheid dichter op de Haagse huid kan zitten. Als interne klassenstrijd een probleem is moet die worden benoemd. Des te sneller kan de sector als een tractor naar Den Haag, waar degene met het meeste testosteron en de logste machine het tegenwoordig wint.

Je wilt het nieuwe seizoen in. Je geeft je bloemen weg. Er had gemor geklonken in de zaal, je wapent je nu met het k-woord. Je wilt argumenten van je collega's. Je duwt tegen de deur van de Amsterdamse schouwburg. In de regen neem je de tram naar CS. Je gaat terug naar Rotterdam, over historische klassenstrijd gesproken. Kunst als mensenrecht zweeft door je hoofd. Kunstliefde idem. Klassenstrijd haalt beide onderuit. Je ziet het publiek, de morrelende makers, voor je en beseft: tijd om de deuren te openen. Thema klassenstrijd staat op de agenda, welkom in de Salon. •

Anne Vegter

is voorzitter van de Akademie van Kunsten en voormalig Dichter des Vaderlands. Zij publiceerde dichtbundels, prozawerken en theaterstukken. Fotografie: Jacqueline de Haas